

VEČERNI LIST

Posamezna številka 60 vln.

NEODVISEN DNEVNIK

Posamezna številka 60 vln.

Cene po pošti:

za celo leto . R 84.—

za pol leta . R 42.—

za četrt leta . R 21.—

za 1 mesec . R 7.—

Za Ljubljano mesečno 7 R

Za inozemstvo mesečno R 12.—

Uredništvo in uprava:

Kopitarjeva ulica št. 6

Uredn. telefon št. 50

Luč iz Vzhoda.

Komunistični Pontifex maximus, Lenin, ki vsakotoliko osrečuje svet s kakšnimi doslej neznanimi gesli, se je pred kratkim povzpел do trditve, da je svoboda izmišljotina meščanskih strank, da je skrajno škodljiva in da se more uveljaviti novi proletarski svetovni nazor in socialni red samo z neomejenim absolutizmom.

Tovariš Lenin je z izjavo prižgal svetu novo luč. Dočim je krščanska kultura zapada dozdej brez ugovora slonela na principu svobode, se bomo odslej morali privaditi na to, da smatramo to načelo za veliko tisočletno zmoto, kakor je po komunističnem evangeliju sploh vse zmota in hurjuška prevara: evangelij, krščanstvo, pravni red, dosedanja civilizacija etc. etc. Saj se v Rusiji v popularnih komunističnih brošurah trdi celo, da je Bog tvorba meščanskega mišljenja.

Recimo, da je svoboda res načeloma napačna misel, kam pridemo, ako to tudi praktično izvajamo do zadnjega, kakor to misli Lenin? Do popolnega in pravega absolutizma. Carski absolutizem, ki je Rusijo dovedel do propada, je vsaj imel neko miselno podlago: idejo krščanskega monarha, ki ima razširjati dobro in iztrebljivati zlo po naukih evangelija. Kakšno idejno podlago pa ima Leninov absolutizem? Krščanske gotovo ne, ker je Lenin krščanstvo že davnej vrgel med »meščansko« šar in je označil za golo praznoverje. Tiste nove religije pa, ki je potrebna, da se ustvari nova kultura — in brez religije ni kulture! — ruski komunizem do danes ni poročil. »Proletarska« kultura je samo strahovita zmes resničnega z nesmiselnim, plemenitega z najbolj surovim, dobrih načel z brezvestnimi demagoškimi gesli.

Na svobodi sloni vsa človeška kultura. Brez nje ni razumne delavnosti, zavednosti in napredka. Svoboda je le treba v praksi omejiti, da se ne zlorablja v sebične namene. Treba je najti pravo razmerje med svobodo posameznika in blagom cele družbe. Kdor pa svobodo kar načeloma proglašja za zmoto, ta je največji škodljivec človeške družbe in sovražnik kulture. Kdo pa bo tisti človek, ki bo vso svobodo uničil in vladal svet po svoji glavi? To bi moral biti vzor človeka, ideal vsega dobrega, svetnik in genij obenem, kar pa Lenin gotovo ni, še manj seveda njegovi tovariši v vrhovnem svetu v Moskvi. Bo pač še moral priti tisti božanstveni človek in izveličar, preden se bo dal tak absolutizem izvesti v blagor grešnega človeštva.

Iz Leninove izjave se jasno vidi, da je ruski boljševizem kljub nekaterim njegovim dobrim stranem velika blaznost. Gorje ljudstvu, če bi on res kdaj zavladal! Konec svobode, kraljestvo absolutne samovolje in tiranije par močotcev in izkoriščevalcev ljudskih nagonov. Ker pa je svoboda najvažnejši činitelj vsega človeškega napredka in stremjenja k boljšemu, se bo ruski boljševizem prej ali slej razbil ob njej in se ali pametno prelevil ali pa ga bo samo ljudstvo pomedlo z lica zemlje. Vsaj zapad odklanja najnovejšo luč, prižgano na ruskem vzhodu.

POMIRJENJE NA HRVATSKEM.

LDU Zagreb, 20. sept. Danes prinaša službeni list banovo naredbo, da se ukinja preki sod na Hrvaškem in v Slavoniji izvezmši področja varaždinske, belovarske, križevačke in zagrebske županije. Dalje je izšla banova naredba, s katero je odpravljena prepoved zbiranja in združevanja.

BOLGARIJA IN JUGOSLAVIJA.

LDU Belgrad, 20. sept. Po včerajšnjem sprejemu članov diplomatskega zbora po zunanem ministru dr. Trumbiću je izjavil bolgarski poslanik Todorov, da je dr. Trumbić s svojo ljubeznivostjo napravil najboljši vtis in da so ga njegove izjave uverile, da se bodo odnošaji med Bolgarijo in Jugoslavijo za obe državi razvijali najpovoljnejše.

Italijanska jugoslovanska pogajanja.

LDU Zagreb, 20. septembra. »Novosti« poročajo iz Beograda, da se v tamošnjih političnih krogih misli, da bo naša vlada konec tega tedna dobila iz Rima poziv za direktna pogajanja. Za sedaj se še ne ve za mesto pogajanj. Zabeležiti je treba, da velik del italijanskega tiska ne veruje, da bi prišlo do sporazuma.

LDU Belgrad, 20. septembra. Narodni poslanec dr. Ivan Marija Čok je izročil opravniku francoskega poslanstva izjavo izvršilnega odbora »Jadranskega zbora«,

v kateri »Jadranski zbor« protestira proti poslednjemu činu D'Annunzia. Ta izjava je naslovljena na ministrskega predsednika Milleranda. Opravniki je poslanca dr. Čoka sprejel zelo ljubeznivo in mu obljubil, da bo izjavo odposlal adresatu. Pri tej priliki je izjavil, da francoska vlada, ravno tako angleška, pa tudi službena Italija ne priznavajo tega D'Annunzievega čina in da želijo, da v jadranskem sporu pride čimprej do direktnih pogajanj, ki bodo za obe stranki rodila dovoljen sporazum.

Socialni boj v Italiji poravnani.

LDU Rim, 20. sept. (Stefani) Po konferenci v ministrstvu za notranje posle so delodajalci in delavci podpisali zapisnik, kjer se ugotavlja, da zahtevajo delavci veljavnost novih plač od 1. julija ter plače za čas zasedbe, kar pa delodajalci odklanjajo. Vsled tega sta obe stranki spora-

zumno določili 15. julij kot dan, na katerem stopijo v veljavo nove plače. Vsako izplačilo plač za dneve zasedbe se izključuje. »Messaggero« doznava, da je splošna delavska zveza dala delavcem nalog, naj zapuste zasedene tvornice in naj zopet prično delo.

Železniška nesreča na Hrvaškem.

LDU Zagreb, 20. sept. V soboto zvečer se je na postaji Šid zaletel simplonski ekspres v dve lokomotivi, ki sta se prevrnili in sta popolnoma razbiti. V vlaku sta ubita dva potnika, in sicer en Francoz

in en Armenec. Trije potniki in trije železničarji pa so ranjeni. Vsled te nesreče je bil promet med Zagrebom in Belgradom nekoliko ur prekinjen. Ekspresni vlak je došel v Belgrad za zamudo 14 ur.

Regentov obisk v Sarajevu.

LDUSarajevo, 20. sept. Sinoči ob dvajsetih je bila na dvoru intimna večerja, katere so se udeležili deželni predsednik Srškić in general Hadžić, ministr. predsednik Vesnić, ministri Pribičević, Kukovec, Trifković in Kovačević, admiral Prica, dvorna suita, zastopniki vseh ver, strank in stanov. Večerja je bila končana okoli dvaindvajsetih.

LDU Sarajevo, 20. sept. Sinoči ob dvaindvajsetih in pol je izpred magistrata odšel impozanten izpred nekoliko tisoč ljudi, v katerem so bila zastopana vsa sarajevska društva brez izjeme. Na čelu je korakala vojaška godba, za njo pa oddelek vojske ter sedem konjenikov v bosanski narodni noši. Sledili so Sokoli in druga društva. Sprevod je šel po Stepaničevi obali ter po ulicah Kralja Petra in Aleksandra pred dvor. Okolica dvora je bila bogato okrašena. Na pročelju dvora je bila iz žarnic sestavljena kraljevska krona v državnih barvah. Na vходу v park nasproti dvora so Sokolice v nastopu izvedle črko A, nad njimi pa so obločnice tvorile kraljevsko krono. Pred dvorom in okoli njega se je zbralo nekoliko tisoč ljudi, ki so navdušeno vzklikali kraljeviču. Ko je sprevod došel do dvora, so peli narodne pesmi ter vzklikali kralju in kraljeviču. Po dvaindvajsetih se je pojavil regent na balkonu velike dvorane, obdan s svojim spremstvom z ministrskim predsednikom na čelu. Ko je ponehalo vzklikanje, je pozdravil predsednik občinskega odbora Petrović regenta: Vaše kraljevsko Visočanstvo! V zgodovini mesta Sarajeva bosta dva dneva zapisana z zlatimi črkami: 6. november 1918, ko je prišla k nam srbska vojska, in današnji dan, ko nam je dal Bog, da vidimo v polnem kraljevskem sijaju Vaše kraljevsko Visočanstvo, junaškega sina našega kralja osvoboditelja, z lovorjem okinčane- ga voditelja borcev svobode, potomca slavne narodne dinastije Karadjordjevičev, našega dičnega prestolonaslednika regenta, čakali smo 500 let na ta veliki dan, čakali in prosili Boga, in evo, Bog se nas je usmilil in dočakali smo ga. Vsi smo gajneni in vshičeni, ko smo zagledali Vaše kraljevsko Visočanstvo. V Vas vidimo izpolnjene naše nade in narodni ideal, vidimo stolp in simbol našega jedinstva. Mi vidimo v Vas jamstvo naše srečne in ponosne bodočnosti. Bog Vsega močnejši naj ščiti Vaše kraljevsko Visočanstvo, da izvolite reči svojemuzvišenemu gospodarju očetu, da mu je Sarajevo neomajno zvesto, udano in hvaležno in da ga bo vedno slavilo kot svojega osvoboditelja. Srečni smo, da Vas moremo pozdraviti in Vam klicati iz dna hvaležne duše: Da živi Njegovo Veličanstvo kralj osvoboditelj! Da živi Njegovo

Visočanstvo regent Aleksander! Da živi slavna dinastija Karadjordjevičev! Na govor predsednika občinskega odbora je odgovoril Njegovo Visočanstvo regent, zahvaljujoč se za sijajni sprejem dragim Sarajevčanom in mili Bosni, ki je bila vedno pri srcu njemu in njegovemu očetu. Njegov govor je bil prekinjen z burnimi vzkliki. Nato so pevska društva pela vse tri narodne himne. Navdušenosti ni bilo konca. Njegovo Visočanstvo regent je moral večkrat stopiti na balkon. Medtem je vojaška godba svirala »Kolo« in navdušeni narod je zaplesal »Narodno Kolo«, akoravno je bil prostor ozek. Okoli triindvajsetih se je regent umaknil v svoje sobe. Narod je do polu štiriindvajsetih plesal »Kolo« in pel. Nato se je razšel in obločnice so ugasnile.

LDU Sarajevo, 20. sept. Okoli 10. ure dopoldne je prišla pred poslopje deželne vlade, kjer se nahaja kraljevičev dvor, kraljeva gardna konjenica. Ob 10.40 je vstopil regent v šesterovprežni voz, pred katerim je jahala kraljeva konjenica z banderjem v slikovitih bosanskih narodnih nošah na čelu. Po ulicah so bili razvrščeni različni vojaški oddelki in velika množica ljudstva, ki je navdušeno nazdravljala regentu, ki se je v lahnem tempu vozil mimo v mestno svetovalnico. Tam ga je pozdravil mestni župan g. Aristotel Petrović: »Vaše kraljevo Visočanstvo! Srečni smo, da Vas moremo pozdraviti v našem domu kot svobodni meščani. Dobro nam došel!« V sejni dvorani ga je pričakoval občinski odbor in drugi odličnjaki. Sejna dvorana je bila v to svrhu krasno prirejena. Na desni strani vhoda je bila položena preproga, na kateri je stala miza s spominsko knjigo mestne občine. Pri oknu je bila miza na kateri je ležal album s slikami tukajšnjih umetnikov. Na levi strani vhoda so stali ugledni sarajevski meščani, takoj pri vходу pa so se postavili člani delavnega odbora. Ko je prestolonaslednik izstopil, so zaorili burni živjo-klici. Župan je predstavil regentu posamezne člane delavnega odbora, s katerimi je regent zelo ljubeznivo rokoval ter odšel potem v dvorano in si dal predstaviti ugledne osebnosti. Župan je prosil regenta, da se podpiše v spominsko knjigo, kar je kraljevič rad storil. Na balkonu, ki je bil obložen s preprogami in na katerem je bilo več foteljev, se je regent pomudil nekoliko časa s svojim spremstvom in so mu postregli s cigaretami in črno kavo. Med tem časom so se tudi člani vlade podpisali v spominsko knjigo. Regent je potem zapustil občinsko svetovalnico.

LDU Sarajevo, 20. sept. Kraljeva garda in mestni redarji so držali red v ulicah Kralja Petra in Strossmayerja, ko so trobentači kraljeve garde na konjih pri Prin-

čipovem mostu javili, da kraljevič odhaja iz mestne svetovalnice v novo pravoslavno cerkev. Na vходу v cerkveno dvorišče je pričakoval kraljeviča odbor cerkvene občine s predsednikom na čelu. Od vhoda na dvorišče do cerkvenih vrat je bil postavljen podij, pokrit s preprogami in zelenjem. Dame, ki so stale na obeh straneh podija, so posipale kraljeviča s cvetjem, ko je šel v cerkev. Pri glavnem vходу ga je sprejel arhierej Zimonjić, mostarski metropolit in upravitelj sarajevske metropolije in mu ponudil križ za poljub. V spremstvu škofa Ratonića iz Tuzle, škofa Popovića iz Banjaluke in 30 svečnikov je spremljal arhierej Zimonjić kraljeviča v cerkev. Kraljevič je zavzel vladarski stol, na njegovi desni so stali ministrski predsednik dr. Vesnić, ministri, predsednik deželne vlade dr. Srškić in drugi odličnjaki, da drugi strani pa je bila skupina seljakov. Pomnoženi zbor pevskega društva »Sloga« je pel kraljevo himno »Bože pravde«. Po zahvalni službi božji je kraljeviča pozdravil arhierej Zimonjić v toplem govoru, v katerem je poudarjal srečo, ki navdaja srca vseh prisotnih, in hvaležnost naroda svojemu osvoboditelju in hrabri vojski. Prelita kri slavne srbske vojske in bratov Hrvatov in Slovencev, ki so skupaj z njimi pohiteli v boj proti kletemu dušmanu, ki je prinesla davno zaželeno svobodo Bosni in Hercegovini. Govor je končal z vzklikom na kralja Petra, kraljeviča Aleksandra in zedinjeno kraljevino SHS. Zbrano ljudstvo je navdušeno vzklikalo »Živio«. Pevsko društvo »Sloga« je zopet pelo himno »Bože pravde«. Ko je regent odhajal skozi špalir naroda in Sokolov, so ga zopet pozdravljali z burnimi živjo-klici.

Volivni zakon za konstituanto.

Člen 86. Ako iz kakoršnegakoli razloga ostane kako poslansko mesto prazno, se popolni na ta način, da se določi za poslanca prvi izmed preostalih kandidatov tiste kandidatske liste, kateri je pripadal poslanec, čigar mesto se mora popolniti. Namestniki kvalificiranih poslancev (z visokošolsko izobrazbo) pridejo v poštev le tedaj, ako je treba popolniti kvalificirana poslanska mesta. Popolnitev izpraznjenih poslanskih mest izvrši ustavotvorna skupščina sama, in sicer najpoznjeje pet dni potem, ko se je poslansko mesto izpraznilo.

Ako se pripeti, da so vse osebe kandidatske liste, ki prihaja v poštev, izčrpane in ne preostaja noben kandidat za izpraznjeno poslansko mesto ali več takih mest, se za dotični mandat ali dotične mandate razpišejo naknadne volitve, ki se morajo izvršiti tekom enega meseca po izpraznitvi poslanskega mesta. Kandidatske liste za naknadne volitve se morajo izročiti sodišču v volivnih okrožjih pet dni pred volitvami, v samostojnih mestih pa tri dni pred volitvami. Volivne liste, volivni odbori in glavni volivni odbori ostanejo pri naknadnih volitvah isti, kakor pri prvih volitvah.

Členi 87., 88. in 89. govore o dolžnosti poslancev, da pravočasno pridejo na zborovanje ustavotvorne skupščine, potem o njihovih dnevnih in dnevnih članov državnega odbora ter okrožnih in krajevnih volivnih odborov.

Člen 90. Ustavotvorna skupščina pregleda poslanska pooblastila, reši vse volivne pritožbe, nakar se vrnejo volivni imeniki občinam.

Prestopki proti volivnemu zakonu in kazni.

Vsi nadaljnji členi volivnega zakona — od 91. do 120. — govore o kaznivih dejanjih proti določbam volivnega zakona, o kaznih zanja in o kazenskem postopanju.

Člen 91. Organi občinskega oblastva, ki ne bi izvršili v polni meri in o pravem času svoje službene dolžnosti, ki jim jo nalaga volivni zakon ali ki bi komu onemogočili, da uporabi pravice, katere mu daje volivni zakon, se kaznujejo z zaporo 30 dni do 6 mesecev in v denarju od 300 do 3000 dinarjev. Ako pa zakrvice de-

janja, za katere predpisujejo nadaljnji členi ali kazenski zakon težje kazni, se kaznujejo po dotičnih težjih določbah. Sodni ali drugi državni uradnik se kaznuje za gornja dejanja z zaporom do dveh let.

Člen 92. Kdor z nasiljem ali grožnjo odvrne enega ali več državljanov, da ne izvrše svoje volivne pravice, se kaznuje z zaporom od enega meseca do dveh let.

Člen 93. Kdor kandidira v več nego treh volivnih okrožjih, se kaznuje z zaporom od 3 mesecev do enega leta ali v denarju od 500 do 3000 dinarjev. Razen tega so vse njegove izvolitve neveljavne.

Člen 94. Kdor skuša podkupiti kakkega volivca s kakošnimikoli darili in obeti, z javno ali zasebno službo, se kaznuje z zaporom od enega leta in v denarju od 30 do 500 dinarjev.

Enaka kazen pa doleti tudi volivca, ki se da s čimerkoli podkupiti.

Člen 95. Kdor kakkega volivca s silo ali grožnjo primora, da izvrši kakoršnokoli podkupovanje, se kaznuje z zaporom od 2 mesecev do 2 let in v denarju od 400 do 4000 dinarjev. Če je s tem zvezana zloraba oblasti, se odmeri za to določena najtežja kazen.

Člen 96. Politični uradniki in častniki v aktivni službi, ki agitirajo za kako kandidatno listo ali sicer vplivajo na sestavo kandidatnih list, se kaznujejo z izgubo službe ali čina. Kandidatne liste ne sme podpisati noben politični ali ministerialni uradnik in noben častnik, drugače se proti njemu takoj uvede kazenska preiskava, oziroma se naznanijo vojnemu ministru.

Člen 97. Vsak, ki bi se kakorkoli udeležil kaznivih dejanj, ki jih navajajo členi 92. do 95., bodisi da je dal na razpolago sredstva ali kako drugače pomagal, se kaznuje prav tako kakor neposredni storilec.

Člen 98. Volivec, ki glasuje več nego enkrat, se kaznuje v denarju od 50 do 500 dinarjev in z zaporom od enega do 6 mesecev.

Člen 99. Kdor glasuje ali pride glasovat namesto koga drugega in pod njegovim imenom, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do enega leta.

Člen 100. Kdor se pri glasovanju ne drži natančno vseh določb, ki imajo namen zagotoviti tajnost volitev, se kaznuje z 10 do 100 dinarjev globe.

Člen 101. Storilci, ki se kaznujejo po členu 91., izgube vrhu tega volivno pravico za dobo 5 do 6 let.

Člen 102. Volivec, ki se pri glasovanju nedostojno obnaša, ki po glasovanju noče oditi z volišča ali kdor se sploh neopravičeno mudi na volišču, se z volišča odtira in kaznuje z zaporom od 1 do 6 mesecev ali v denarju od 300 do 2000 dinarjev.

Člena 103. in 104. Kdor razžali volivni odbor ali kateregakoli njegovega člana, se kaznuje z zaporom od 30 dni do 6 mesecev. Kdor volivni odbor ali kakkega njegovega člana dejansko napade, se kaznuje z zaporom od treh mesecev do 2 let, ako dejanje ne spada pod splošni kazenski zakon.

Boljševiki se umikajo

LDU Moskva, 20. sept. (Brezlično) Frontno poročilo z dne 19. t. m.: Pri Kobrinu boji z menjajočim uspehom. Pri Rownu napreduje sovražnik. Pri Dubnu zadržujemo sovražnika severozapadno in zapadno od mesta. Pri Brodyju in Tarnopolu se naše čete v bojih umikajo. Na Krimu trajajo boji s sovražno konjenico pri Orjehowu dalje.

LDU Moskva, 20. sept. (Brezlično) Na Črnem morju so ruska pomorska letala vrgla bombe na sovražne ladje. Na Azovskem morju smo pregnali sovražno brodogojev sedmih ladij. Brodogojev je izgubilo dve ladji.

LDU Moskva, 20. sept. (Brezlično) V Sebastopolu je bila pred vojnim sodiščem razprava proti 23 osebam, ki so osumljene komunizma. Enajst obtožencev je bilo ustreljenih.

LDU Moskva, 20. sept. (Brezlično) V brzovajki Litvinovu izjavlja Čičerin, da se Lloyd George ne sme pritožiti, ako bo prekinjenje političnih pogajanj povzročilo v Aziji veliko gibanje proti Angliji.

Dunaj, 18. sept. Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Tarnova: Boljševiki vojaki, ki so jih v zadnjih bojih ujele ukrajinske čete, pripovedujejo, da se pripravljajo v ruski sovjetski armadi dalekosežna reorganizacija. Doslej vsemogočni vojni komisari, ki so bili dodeljeni vsem poveljstvom od vrhovnega pa do zadnjega stotniškega poveljstva ter so vršili v armadi volunsko službo za Trockega, izgube poslednjo pravico, da na kakršenkoli način vplivajo na operacijske načrte. To preosnovno je proti Trockemu izvojeval poveljnik rdeče armade na bojišču, Tučacevski. Dalje pripovedujejo ujetniki, da postaja v rdeči armadi pomanjkanje opreme čimdalje občutnejše. Oskrba čet je skrajno pomanjkljiva, intendenca komaj obstoja. Za zimsko vojno sovjetska Rusija ni pripravljena. Pa tudi vojaštvo, zlasti pa Sibirjaki nočejo o nadaljevanju vojne pozimi ničesar slišati.

Hrvatsko Primorje.

LDU Reka, 20. sept. Po proglašenju samostojnosti Reke poizkušajo reški Italijani vse sile, da pridobijo vsaj od ene strani priznanje. Ravno te dni objavljajo reške italijanske novine z velikimi črkami, da so Italijani in prijatelji Italije storili vse korake v Ameriki, da bi Zedinjene države priznale novo regenco.

LDU Reka, 20. sept. Reški italijanski prostozidarji, organizirani v loži »Sirius«, so na seji 15. t. m. sklenili resolucijo, v kateri čestitajo D' Annunziu na proglasitvi svobodnega mesta, v kateri vidijo jamstvo italijanstva mesta Reke in možnost skorajšnje priključitve k Italiji. V zmislu sklepa je moralo vodstvo direktno izraziti svoje čestitke D' Annunziu.

LDU Bakar, 20. sept. Te dni so došli v Gruž parniki »Salona«, »Sparta« in »Višegrad« ogrsko-hrvatskega paroplovnega društva, ki so bili do sedaj rekvirirani po Franciji in so vršili službo med Carigradom in Beirutom. Sedaj jih je francoska vlada v zmislu odloka mirovne konference vrnila. Od teh parnikov je parni »Salona« prišel v petek v Bakar, kjer se sedaj urejuje, ker ga društvo namerava staviti v dalmatinsko službo. Upati je, da bo kmalu zaplul po našem morju zopet eden naših najelegantnejših parobrodov.

LDU Reka, 20. sept. »Vedetta d'Italia« javlja, da so se na Reki pojavili trije primeri kuge, in sicer pestis bubonica. Zanesli so jo na Reko bržkone tujci, ki so pred nekoliko dnevi prišli iz Italije, da prisostvujejo slavnosti proglasitve reške neodvisnosti. Ukrenili so vse potrebno, da se ta bolezen ne razširi.

Madjarska tajna organizacija na našem ozemlju.

LDU Zagreb, 20. sept. »Riječ« poroča iz Pečuha, da so naše oblasti tam zasledile Horthyjevo organizacijo v palači škofa grofa Zichyja. Tam se je nahajal Horthyjev častnik v civilu, pri katerem so se vsi Madžari, ki potujejo preko demarkacijske črte, javljali in dobivali neke vrste legitimacije. Značaj tega uradovanja še ni popolnoma razbistren.

Cilji male entente.

LDU Pariz, 20. sept. (Havas) »Petit Parisien« priobčuje članek češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša, v katerem dr. Beneš z ozirom na razne komentarje o mali ententi izjavlja, da pomenjajo pogajanja v Beogradu in Bukarešti za njegovo podlago za gospodarsko in politično obnovo Srednje Evrope. Temeljno načelo, ki ga sedaj in vedno vodi, je neobhodna potreba miru in organizacije Srednje Evrope. Vsa pogajanja in dogovori so v duhu politike velike entente, ki je od premirja leta 1918 naprej stremila za tem, nadomestiti organizacijo, ki jo je prej tvorila avstro-ogrsko monarhija, z novim političnim sistemom, ki v nasledstvenih državah zajamči koristi prejšnjega režima brez napak. Končno poudarja dr. Beneš, da bo mala ententa vodila prijateljsko politiko nasproti Avstriji in Ogrski.

»Daily Chronicle« piše, da se je rumunski zunanji minister ob priliki svojega obiska v Londonu razgovarjal z angleškimi oblastmi glede sodelovanja Angležev na rumunski petrolejski industriji, dalje glede deleža Rumunov na nemški vojni odškodnini, reorganizacije rumunske mornarice v Črnem morju in brodogojev na Donavi. Tudi vprašanje odposiljatve rumunskih čet za ojačenje angleških čet v Anatoliji je bilo na devnem redu. Take Jonescu se bo v Londonu sestal najbrže z bolgarskim ministrom predsednikom Stambulskim, s katerim se bo posvetoval o možnosti nove bodoče balkanske zveze.

ALBANSKI NAPAD.

LDU Beograd, 20. septembra. Arnavti so zopet poizkušali prodreti na naše ozemlje, da pridejo do hrane. Naše staze so njihovo nakano opazile ter se jim je posrečilo, odbiti arnavtski napad brez izgub.

Politične novice.

+ Za obnovo Evrope. Na povabilo ententnih krogov je sestavil švedski strokovnjak prof. Cassel za internacionalno finančno konferenco, ki se te dni snide v Bruslju, spomenico o pogojih za obnovo Evrope. Cassel pravi v glavnem: Prvi pogoj, da se Evropa finančno obnovi in se vrnejo redni finančni in trgovski odnosi, je, da se ustalijo valute v evropskih državah. To se pa more zgoditi le na temelju gospodarske obnove v vsaki posamezni državi. Državna gospodarstva se morajo urediti zopet tako, da ne bodo vsakega svojega primanjkljaja pokrivala enostavno s tiskanjem novih bankovcev. Za najnujnejše potrebe živin in surovin, ki jih morajo drža-

ve upoštevati iz inozemstva, se mora poskrbeti za pokritje potom mednarodnih posojil in kreditov. Na enak način naj se omogoči državam, da dobe nazaj velike množice svojih bankovcev, ki krožijo v inozemstvu. Vse to bo pa mogoče le z vzajemnim delom, le tedaj, ako prodre prepričanje, da so 1. gospodarski interesi vseh držav v najtesnejši zvezi in da se posamezna država ne more gospodarsko obnoviti, dokler njen neposredni sosed od bede poginja; 2. da more le največji napor vseh produktivnih moči in največja štedljivost v celokupni porabi omogočiti gospodarsko obnovo Evrope.

Dnevne novice.

— Iz zasedenega ozemlja poročajo, da slovenska služba božja v Trstu ni odpravljena. Tržaški škof je odredil, da se mora vršiti v istem obsegu kot doslej. — Tudi slovenske ljudske šole v Gorici se otvorijo. — Pri Logatcu se je bila zgodila železniška nesreča. Trčila sta dva vlaka. Škoda je velikanska; ranjenih je šest železničarjev.

— Javni nameščenci. Včeraj je bila v Zagrebu skupščina javnih nameščencev, na kateri so dali upravnemu odboru oblast, da se pobriga za ureditev uradniškega vprašanja. Sklenili so, zahtevati od vlade oprostitev davkov in povišanje plače, ki itak ne zadostuje za najpotrebnejše življenjske potrebe. Dalje so sklenili, da zahtevajo znižano vozno na železnicah v državi.

— V skupno vojsko so sprejeti kot aktivni častniki: V pehoti: poručniki: St. Palčić, Franc Remic, Ivo Klajič, Slavko Dujc, Milan Peterlin, Adolf Bezjak, Jernej Paulič, Anton Vrečko, Marjan Černovic, Josip Kordiš, Josip Videmšek, Luka Demšar, Ferdo Tratnik, Iv. Janc, Lovro Treo, Oskar Umek, Ivan Prezelj, Milko Bizjak, Karol Bratuš, Ivan Pristov, Vilko Križanec, Jakob Potočnik in Rafael Legiša. — Podporučniki: Franjo Polak, Anton Sedmak, Marti Cesar, Janko Žirovnik, Vladi Vodopivec, Anton Vertovšek, Pankracij Pangeršič, Ivan Oblak, Otibor Bloudek, Egid Kodele, Milko Časar, Josip Groznik, Anton Kervina, Josip Dežman, Vladimir Jaklič, Josip Koricki, Franjo Pirc, Avgust Pretnar, Štefan Srabotnjak, Ivan Dornič, Stanko Žirovnik, Rudolf Hvala, Vladislav Arko in Stanislav Kajfež.

— Odvetniki pozvani na orožno vajo. Vojna justična uprava je pozvala na orožno vajo, katera bo trajala 2 meseca, 16 ljubljanskih odvetnikov in odvetniških koncipientov, ker gre za to, da se rešijo zaostanki iz stare Avstrije, katerih je 3600. Pod orožje pozvani advokati bodo dobivali 80 kron dnevno. Od državnega pravdnikstva v Ljubljani je bil pridelen vojaški justični upravi državni pravdnik dr. Modic; med drugimi so pozvani na dvamesečno orožno vajo sledeči gospodje advokati in koncipienti: dr. Adlešič, dr. Ažman, dr. Fettich, dr. Klepec, dr. Mohorič, dr. Natlačen, dr. Sajovic, dr. Šubic, dr. Ivan Tavčar ml., dr. Tomšič itd. V odvetniških krogih se govori, da namerava vojaška uprava pozvati na orožne vaje še več advokatov in odvetniških koncipientov.

— Izjava. Vsled različnih nasprotujočih si polifizičnih vesti, ki jih prinašajo ljubljanski dnevnik o rešitvi gornjega vprašanja drž. nameščencev je Osrednja zveza javnih nameščencev in vpokojencev za Slovenijo v Ljubljani poslala ministrskemu predsedniku dr. M. Vesničju in ministru za socialno politiko dr. V. Kukovcu sledečo brzojavko: Od g. finančnega ministra odobrene dnevnice drž. nameščencev — glej »Jutro« št. 24 — ne odgovarjajo niti z daleka današnjim potrebam. Poprečno znaša povisek komaj 25 % decemberskih doklad, so pa tudi slučaj, da ne dobe uradniki niti 50 K mesečno več kot do sedaj. Če predlog prodre, odklanja organizacija vsako odgovornost. Drž. nameščenci so vsled nasprotujočih časopisnih vesti popolnoma zbegani in prete s takojšnjo reakcijo. Prosim, da sprejme vlada v interesu države ali materialni del od slovenske pokrajinske vlade predložene pragmatike ali pa od mene gosp. ministru dr. Kukovcu po dr. Kramerju izročeni predlog. V svrhu sprejema nevarne situacije prosim avtentične brzojavne odločbe Zveze javnih nameščencev Ljubljana. — Objavo te brzojavke smatramo v informacijo široke javnosti za svojo dolžnost. Današnje gnotne razmere drž. nameščencev so nevdržljive in bi se ta položaj, čim vlada sprejme od g. finančnega ministra odobreni predlog (primerja »Jutro« št. 24) prav nič ne izboljšal. Drž. nameščenec bo moral gladovati in zmrazovati, ker bi znašal mesečni zvišek njegovih prejemkov poprečno 300 K, več pa samo v nekaterih slučajih, da ne omenjamo primerov, ko bi ta povisek ne dosegel niti mesečne vsote 50 kron. Vladi priporočamo v zadnjem trenutku, da posveti temeljitemu izboljšanju gnotnega položaja drž. nameščencev vso pozornost. Osrednja zveza javnih nameščencev in vpokojencev samo obžaluje, da vlada z njo in z drugimi pokrajinskimi zve-

zami ni stopila radi rešitve tako perečega in dalekosežnega vprašanja drž. nameščencev v stik, ki bi privedel obe strani do popolne jasnosti in zadovoljivega zaključka. — Osrednja zveza javnih nameščencev in vpokojencev za Slovenijo.

— Poštni urad v Gornji Radgona. Vsled izpraznitve Radgone po naših oblastih in zasedbi mesta po Avstriji se je preselil poštni urad Radgona v Gornjo Radgono in se glasi uradno ime tega urada odslej »Gornja Radgona«. K temu uradu spadajo razni mesta Radgone naslednje vasi: Stara nova vas, Žetinci, Potrna, Dedinji, Slov. gorca, Zenkovci, Pudahof, Hummersdorf in Farrovci.

— Otvoritev poštne nabiralnice. S 1. julijem se je otvorila poštna nabiralnica Sela, ki spada v okoliš poštne urada Kamnik in ima dnevno zvezo po pocestni vožnji Kamnik—Motnik.

— Raztegnitev selske službe v Radovljici. S 1. septembrom se je raztegnilo pri kr. poštnem uradu v Radovljici dostavljanje poštinih pošilk po selskem pismošni na sledeče vasi: Globoko, Vošče, Brda in Selce. Dostavljalo se bo vsak dan razen nedelje.

— Tatvina pri Mergenthalerju. Ker je ukradel dne 2. julija t. l. g. Adolfu Mergenthalerju kravjo kožo, je obsodilo des. sodišče v Ljubljani Antona Svetka iz Dobrunj na 2 meseca težke ječe.

— Nobena blagajna varna. V Oberleutensdorfu pri Mostu na Češkem je iz rudniške, ognjavarne blagajne na dosedaj še nepojasnen način izginilo približno 11 milijonov češkoslovaških kron. Blagajna ne kaže nobenih poškodb.

— Hrastnik. Pišejo nam: Javno vprašanje okrajnemu glavarstvu v Celju: Pred nekoliko dvema mesecema so neki Sokoli v krogih v pijanem stanju razgrajali po Hrastniku. Stražnika, ki jih je miril, so pobili na tla. Sledila je ovadba in posledica: stražnik je prestavljen iz Hrastnika. Kdo je potem kriv desorganizacije pri orožnikih in drugih varnostnih organih? Gotovo si bo vsakdo premislil, predno bo miril razgrajajoče, ker najprvo bo moral mirno odnesti bunke, potem bo pa prestavljen.

— Borza. LDU Beograd, 14. sept. Valute: Ameriški dolarji 27.80 — 28.50, nemške marke 54.50—0, bolgarski lev 43.50—44. Devize: Pariz 192.20, Rim - Milan 127, Dunaj 10.45.

Ljubljanske novice.

lj Seja »Društva slovenskih leposlovcev« se vrši danes ob 4. popoldne. Pridejo naj vsi odborniki!

lj Koncertna turneja Zlatka Balokovića. Največji jugoslovanski virtuoz na goslih zagrebčan g. Zlatko Baloković bo preu svojim odhodom na zopetno koncertno turnejo v Pariz in London koncertiral tudi pri nas, in sicer v Mariboru, Celju in Ljubljani začetkom oktobra (najbrže 8. 9. oziroma 11.) O našem umetniku bomo v kratkem poročali več.

lj Sestanek za sprejem koroških otrok se vrši v sredo 22. t. m. ob 6. uri zvečer na magistratu v mestni posvetovalnici. Prosimo vsa društva brez razlike strank, visokošolstvo etc., da pošljejo zastopnike na ta sestanek. Delajmo, dokler je še čas! — Pripravljalni odbor.

lj Ljubljanskemu občinskemu svetu v vednost! Kakor doznamo, namerava obč. svet dne 14. t. m. na predlog ravnateljstva plinarne znatno zvišati cene plinu in tako vpostaviti rentabiliteto obrata, ne da bi, kakor dosedaj, mestna občina plačevala plinarni porabo plina za ulično razsvetljavo. Vse stroške ljubljanske ulične razsvetljave mora tedaj plačati okoli 500 konsumentov, ki sestoji vseskozi iz nižjih slojev (malih trgovcev, obrtnikov, uradnikov in delavcev), med tem ko bogatini, ki upotrebljajo le elektriko v svojih obratih in stanovanjih, ne prispevajo nič za ulično razsvetljavo, ki pride vsem meščanom v prid. Prosimo tedaj, da se ta nedostatek odpravi v prihodnji seji občinskega sveta. Dosti je, da nas izmoggava naša centralna vlada s svojimi krivičnimi posrednimi davki, v slovenski metropoli pa zahtevamo red in pravično obremenitev vseh slojev. Tudi ne obstoji potreba, da je ravno Ljubljana na prvem mestu, kar se druginje tiče. V Gradcu in na Dunaju se plača 6 nemško-avstrijskih kron za 1 kubični meter plina, to je v naši valuti 2 K 40 vin., pri nas pa dosedaj 5 kron, od 1. septembra naprej se pa poviša cena in trošarina še po 1 K 60 vin. na 1 kub meter plina. — Prizadeti.

lj Navijalci in verižniki. Jenko Ivančič, Ljubljana, Bohoričeva ul. 9, gostilničarka, je imela cenik, a je prodajala dražje. Zato je bila kaznovana na 100 kron. — Balin Berl Mojzes, poljski žid, stanujoč na Reki, je verižil z manufakturo in valutami, katere je nakupoval iz izkupila blaga in prenašal na Reko. Kaznovan na 14 dni zavora in zapad nad 900 dolarjev. Izgnali so ga iz naše države.

Odgovorni urednik Jože Rutar. Izdajatelj konzorcij »Večernega lista«. Tiska »Jugoslovanska tiskarna« v Ljubljani.